

Rzut oka na prawodawstwo Austrii w r. 1853.

(Ciąg dalszy. Obacz Nr. 7, 8, 9, 10, 11, 12, 25, 26 28, i 29 Dod. tygod.)

VII.

XIV. Zaprowadzenie powszechnego austriackiego systemu mytowego w Węgrzech, Krocacji, Sławonii, Siedmiogrodzie, Serbii i w Temeskim Banacie.

Dobre w kraju gościńce przynoszą mniej więcej pożytek wszystkim mieszkańcom, dla tego więc ściśle rzeczy biorąc powinni wszyscy wspólnie przyczynić się do utrzymywania gościńców; i tak się też dzieje pośrednio, kto bowiem n. p. w odległym miasteczku, gdzie niema głównego gościńca, konsumuje cukier i kawę, ten opłaca w cenie tego towaru także koszt transportu a tem samem i częstokroć przypadającą na utrzymanie gościńców. Ale państwo niemoże pobierać zbyt drobnych części, jakie przypadają na ostatniego konsumenta, lecz pobiera przypadającą należność bezpośrednio od tych, którzy używają gościńca. W powyżej wymienionych krajach było dawniej bardzo mało dobrych gościńców, dopiero po zaprowadzeniu jednolitego rządu można było przystąpić do założenia pewnego systemu gościńców, i rzeczywiście doprowadzono w krótkim czasie te środki komunikacyjne w pomienionych krajach do wysokiego stopnia. Ale w obec wielkiego nakładu, jakiego wymaga zakładanie i utrzymywanie gościńców, naturalną było rzeczą, ażeby te koszta przedewszystkiem poniósł kraj, który z tego ulepszenia pierwszy ciągnie pożytek. Ażeby więc w części na powrót wpłynęły do skarbu państwa łozone z góry wydatki, zaprowadził rząd w spomnianych krajach powszechny system mytowy.

XV. Zaprowadzenie dochodu loteryjnego w Węgrzech, Siedmiogrodzie, Krocacji, Sławonii, Serbii i Temeskim Banacie.

Przeciw dochodom publicznym z loteryi rozmaite wnoszono zarzuty, ale dopóki przeważają względy za utrzymaniem tego źródła dochodów, dopóty państwo tylko wtedy zapewniłoby odpowiedni pożytek, jeżeli loterya zaprowadzona jest zarówno we wszystkich prowincjach, gdyż tym sposobem straty i wygrane więcej się wyrównują, a z resztą wiemy z doświadczenia, że gdzie niema loteryi publicznych, tam spekulacya prywatna z tego rodzaju przedsiębiorstw ciągnie wielkie korzyści. To pewna, że każdemu wolno stawiać na loteryę lub nie, niema w tym względzie przymusu, i gdyby lud do tego nie miał skłonności, toby loterya sama przez się upadła; dopóki inne państwo utrzymują grę loteryjną, dopóty lepiej, że w naszym istnieje loterya, inaczej wychodziłyby z kraju znaczne sumy na zagraniczne losy loteryjne, a państwo byłoby zmuszone regresować się w inny sposób za niedobór, jakiby z zniszczenia loteryi wynikał w dochodach publicznych, a mianowicie musiano by podwyższyć stałe podatki.

XVI. Rozporządzenie względem prowadzenia protokołów handlowych w Tyrolu.

Jestto rozszerzenie przepisów znanego u nas pod nazwą: „protokolowania firmy“ i odpowiada niejako instytucji ksiąg publicznych dla spisywania nieruchomości majątku, albowiem każdy może wglądać w protokoła handlowe, a co w nich jest zapisane, to się uważa za rzecz publicznie ogłoszoną. Każdy więc, ktokolwiek w sprawach handlowych lub fabrycznych zawiera kontrakta prawne, obowiązuje się może każdego czasu ze stosunkami domu z którym wchodzi w układy, a niewiadomością tych stosunków zasłaniać się niemoże.

XVII. Rozporządzenie ministerjalne z dnia 31. sierpnia 1853, względem stanowiska inspektorów podatkowych i innych urzędników finansowych, którzy przydzieleni są do urzędów obwodowych dla poboru stałych podatków. — Zaprowadzenie komisji podatkowych w mniejszych krajach koronnych, gdzie niema urzędów obwodowych.

Stale podatki, mianowicie: gruntowy, domowy, zarobkowy, i dochodowy przydzielone zostały według nowego organizmu urzę-

dom obwodowym do administracyi w pierwszej instancyi. Ale dla załatwiania czynności manipulacyjnych w zawodzie podatkowym przydziela administracya finansów urzędom obwodowym osobnych urzędników, tak jak n. p. dla spraw sanitarnych przydzielony jest lekarz obwodowy, dla budownictwa inżynier obwodowy. Urzędnicy podatkowi (inspektorowie, podinspektorowie, oficyałowie, asystenci) pracują pod nadzorem przełożonego obwodu wyłącznie w zawodzie stałych podatków, zaś w osobistych swych stosunkach zostają pod zwierzchnictwem wyższych władz finansowych. Te stosunki bliżej są określone w powyżej wymienionych przepisach.

XVIII. Uchwała z dnia 12. września 1853, względem niektórych środków ku zapobieżeniu przemytnictwu.

XIX. Uchwała z tego samego dnia, względem podobnych środków na wybrzeżu morskiem.

Doświadczenie nauczyło, że postanowienia karne ustaw celnych i prewencyjne środki nadzoru ze strony straży finansowej i urzędów kontrolujących niezdolają same powstrzymać przemytnictwa. Ażeby więc krajową industryę i rzetelny handel równie jak i skarb państwa skuteczniej ochronić od tego złego, widział się rząd spowodowanym do użycia dalszych środków. Te środki na stałym lądzie głównie w tem zależą, że pobliza granicy osoby podejrzane o przemytnictwo podlegają ściślejszej kontroli paszportowej, tak, iż otrzymują pozwolenie do podróży tylko wtedy, gdy udowodnią pewny cel, a podróżować mogą nad granicą tylko za paszportem. To zaostrzenie zaprowadzono tymczasowo nad granicą kantonu Tessyńskiego i od Piemontu, tudzież w obwodzie Trysteńskim i w przyległym okręgu pogranicznym, i w Vorarlbergu na granicy szwajcarskiej. Ministerya spraw wewnętrznych i finansów w porozumieniu z najwyższą władzą policyjną upoważnione są oznaczać w miarę potrzeby inne granice, gdzie podobne zaostrzenia mają być zaprowadzone.

Nad brzegiem morza wymagają właściwe stosunki obrotu handlowego osobnych w tym względzie postanowień, które zawarte są w przytoczonym pod XIX rozporządzeniu.

XX. Tymczasowe zaprowadzenie urzędów związku celnego pod względem organizacyi urzędów celnych i straży pogranicznej w Vorarlbergu i w należącem do związku księstwie Liechtenstein.

XXI. Upoważnienie straży finansowej do użycia broni w tych częściach państwa austriackiego, gdzie dla próby zaprowadzono urządzenia związku celnego.

XXII. Zaprowadzenie postanowień karnych na przekroczenia ustaw celnych państw niemieckiego związku celnego.

W powyższych rozporządzeniach widzimy już konsekwencye traktatu celnego i handlowego z Prusami i z innemi państwami związku celnego; należało bowiem do stypulacyi pomienionego traktatu, zaprowadzać wszędzie ile możności te same urządzenia celne i środki nadzoru, a przyznawać sobie nawzajem pomoc przeciw przekroczeniom celnym. Te urządzenia głównie w tem zależą, że sprawy celne, równie jak dyrekcję straży finansowej, nadzór nad trafikantami tytoniu i stęplowego papieru, tudzież nadzór nad profesjami opłacającymi podatek konsumcyjny, wydzielono z zakresu urzędowego kameralnej administracyi okręgowej, i wszystkie te czynności poruczone osobnym dyrektorom urzędowym; straż finansowa składa się w owych okręgach tylko z respicyentów i komisarzów straży finansowej pod zwierzchnictwem dyrektorów urzędowych; ta instytucya straży ma osobne obszerne prerogatywy a mianowicie większe upoważnienie używania broni. Z całego urządzenia spodziewać się należy, że ta organizacya urzędów celnych w spółdziałaniu z władzami pogranicznymi i organami nadzorcami państw sąsiednich najskuteczniej zapobieży przemytnictwu.

XXIII. Uchwała wys. ministerstwa finansów z dnia 25. października 1853, względem przyszłego urzędowania urzędów podatkowych, ich składu i płacy urzędników.

Urzęda podatkowe są bardzo ważnym ogniwiem w organizmie administracyjnym. Rozdzielone w całej monarchji w siedzibach najniższych władz politycznych i sądowych, mają te urzęda obowiązek pobierać od zobowiązanych podatki bądź bezpośrednio bądź za pośrednictwem kas komunalnych; do nich należy oraz wypłacanie należności eraryalnych w każdym okręgu. Urzęda podatkowe mają także udział przy wymiarze podatków, utrzymują depozyta sądowe, trzymają w ewidencji podatki i t. p. Widać z tego, że powołanie tych organów jest ważne a zadanie trudne. Każdy urząd podatkowy ma dwóch wyższych urzędników i potrzebną liczbę urzędników pomocniczych z odpowiednią płacą od 300 do 900 złr. W miastach stołecznych wyznaczone być mogą wyższe pensye dla wyższych urzędników.

XXIV. Rozporządzenie wys. ministerstwa finansów z dnia 29. listopada 1853, względem urzędowego plombowania towarów:

Powyższe rozporządzenie wydano dla zapobieżenia szkodom w dochodach celnych i monopoliach. Towary się zazwyczaj plombują w przesyłkach z jednego urzędu celnego do drugiego. Jeżeli na przykład, kupiec lwowski sprowadza towary z Wrocławia, tedy nie zawsze na jedno wychodzi, czyli cło przywozowe opłaca na granicy pruskiej lub dopiero we Lwowie; pod pewnymi warunkami może żądać ażeby towar jego z pogranicznego urzędu celnego przestano na komorę lwowską dla opłaty cła. Ażeby więc towar w drodze od granicy do Lwowa nieuległ jakiej zamianie lub uszkodzeniu, plombuje się pakiet z urzędu. Postępowanie w tym względzie przepisane jest w powyżej uadmienionem rozporządzeniu.

XXV. Nowa taryfa celna z dnia 5. grudnia 1853.

Zaprowadzenie nowych taryf celnych oznacza zazwyczaj zmianę w polityce handlowej i przemysłowej państwa lub przejście z dawniejszego systemu do nowego. U nas była nowa taryfa po części koniecznym następstwem zawartego z Prusami traktatu handlowego i celnego, po części zaś dalszym postępowaniem z systemu prohibicyjnego do zasady cła ochronnego, które już przyjęte było za podstawę taryfy z roku 1851.

Nowa austriacka taryfa celna jest według zdania znawców arcydziełem tak pod względem istoty jak i pod względem formy. Celem poboru ceł jest: zasilić skarb państwa i chronić przemysł od takiej konkurencji przemysłowej zagranicznej, któraby zagrażała egzystencji pewnych gałęzi przemysłu. Cła wywozowe służą mianowicie ku utrudnieniu wywozu artykułów potrzebnych w kraju bądź w fabrykacji bądź na inne cele. Nowa taryfa celna zawiera znaczne zniżenia wielu pozycji, a wiele artykułów zupełnie wolnych od opłaty, co naturalnie ostatecznie z korzyścią jest dla konsumenta. Obecnie paralizuje jeszcze stosunki waluty poczęści zniżenie ceł, ale gdy azio ustanie, wtedy dopiero okażą się w całości dobroczynne skutki nowej taryfy. Pod względem formy nieposiadaliśmy jeszcze staranniej wypracowanego, systematyczniej uporządkowanego i dokładnego przeglądu artykułów handlowych. Całe dzieło ma trzy części: I. Uwagi wstępne, II. Systematyczna taryfa i III. Dodatek.

W uwagach wstępnych zawarte są potrzebne instrukcje dla urzędów i stron dla dokładnego zrozumienia taryfy, tudzież względem formy deklaracji towarów, względem zakazów oclenia (tylko w monopoliach państwa) i ograniczeń, nakoniec względem uwolnień od opłaty celnej i uwzględnień i t. p. Między artykułami uwolnionymi od opłaty przywozowej są: środki transportowe, okładki i schowki towarów, rozmaite towary dla artystycznych i naukowych zakładów publicznych, rzeczy podróżnych, żywność dla okrętów; wyprawa osób, które zawierając związek małżeński przesiadają się na terytorium celne, rzeczy odziedziczone, gazety i czasopisma, wzory towarów, próbki i t. p.

W rozdziale drugim podzielone są wszystkie gatunki towarów na 22 klasy, klasy na oddziały towarów (których w ogóle jest 80), a oddziały towarów na pozycje taryfy. Dla ułatwienia dodany jest do taryfy osobny alfabetyczny spis towarów.

Rozdział trzeci zawiera: 1. tablicę redukcijną metrycznej i wieśniskiej wagi na wagę celną; 2. tablicę redukcijną dla zboża i owoców strączkowych, które się deklarują według miary; 3. spis towarów wolnych od opłaty przywozowej, 4. spis towarów obowiązanych do opłaty wywozowej (tylko 11 pozycji); 5. przegląd artykułów podlegających przez się niskiemu ocleniu, ale w połączeniu z innymi oclonymi według wyższej klasy; 6. Spis urzędów celnych całego

terytorium celnego wraz z Parmą, Modeną i księstwem Liechtenstein. Z wszystkiego pokazuje się z jaką starannością nowa taryfa celna jest wypracowana. Jakoż słusze rzec można, że ta taryfa łącznie z traktatem handlowym i celnym zawartym z Prusami stanowi epokę w finansowym i handlowym prawodawstwie Austrii.

F.) Ustawy i rozporządzenia w sprawach przydzielonych wysokiemu ministerstwu wyznań i oświecenia.

W roku 1853 niewyszły w tym zawodzie ustawy organiczne, któreby w ogóle wywierały wpływ na przekształcenie nauk publicznych, urzędnicy uniwersytetów zatrzymano prowizorycznie, szkoły średnie otrzymały stałą organizację już w latach poprzedzających, a szkoły ludowe podpadną zapewne dopiero wtedy stanowczej reformie, gdy gminy będą uregulowane, a pierwsze instancje wszędzie zostaną zaprowadzone. Jednak ztąd bynajmniej wnosić niemożna, jakoby w roku 1853 legislacja w zawodzie naukowym zupełnie była nieczynną. Z odnośnych rozporządzeń przyłączamy tu najważniejsze:

I. Zaprowadzenie egzaminów konkursowych przy obsadzaniu probostw w Węgrzech, Siedmiogrodzie, Sławonii, Kroacji, w Województwie Serbskiem, i Temeskim banacie.

Do zdawania takich egzaminów obowiązani są księża, którzy się ubiegają o posady niezawisłych parochów. Celem tych egzaminów jest przekonać rząd o teoretycznym i praktycznym uzdolnieniu kandydatów do pełnienia ważnego urzędu parochów, i zachęcać oraz duchowieństwo do ciągłego kształcenia się w swym zawodzie; dla tego postanowiono, ażeby się te egzaminia regularnie co sześć lat odbywały.

II. Rozporządzenie ministeryalne z dnia 24. kwietnia 1853, mocą krórego ogłoszono ustawę prowizoryczną: A) względem egzaminowania kandydatów do stanu nauczycielskiego w kompletnych szkołach realnych, B) względem postanowień transytorycznych, według których kandydaci stanu nauczycielskiego nadal udowodnić mają swe uzdolnienie.

W obec ważności, jakiej w najnowszych czasach nabyły szkoły realne, musiano między innymi zwrócić uwagę na kwestję, w jaki sposób nabyć przekonania o zdolności osób ubiegających się o posady nauczycielskie w szkołach realnych. Rozmaite są w tym względzie drogi, można kandydatowi przedłożyć rozmaite kwestye, na które pisemnie ma odpowiadać, albowież zdaje kandydat ustny egzamin przed mężami biegłymi w zawodzie naukowym, lub też w jakim zakładzie naukowym, albo nakoniec mianuje rząd osobną komisję egzaminacyjną, której zadaniem jest zbadać uzdolnienie kandydata. Ta ostatnia metoda, przyjęta także w powyższem rozporządzeniu, jest najstosowniejszą; albowiem z pisemnych konkursów niemożna poznać dokładnie ani ogólnego wykształcenia ani daru wykładu, jeden tylko egzaminator, chociażby wielkie posiadał zdolności, będzie zawsze jednostronny, częścią że polegać będzie głównie na osobistem swem zdaniu, częścią, że pole umiejętności realnych tak jest obszerne, iż niepodobna, ażeby jeden człowiek zgłębił wszystkie szczegóły. Najlepiej więc odpowiadają celowi komisje egzaminacyjne złożone z mężów obeznanych nie tylko z naukami ale i z stosunkami szkół realnych. Według ustawy egzaminacyjnej rozciąga się egzamin kandydatów do zawodu nauczycielskiego w szkołach realnych na następujące trzy gałęzie z których kandydat wybiera:

1. Języki (niemiecki, inny austriacki język krajowy, francuzki, angielski.)
2. Jeografia i historia.
3. Wydział matematyczno-fizyczny (matematyka, jeometria i rysunki. Fizyka z teoretyczną mechaniką, nauka o maszynach, historia naturalna, chemia.)

Ustawa przepisuje granice, ile egzaminatorowie w każdym przedmiocie wymagać mają od kandydatów.

III. Rozporządzenie ministeryalne z dnia 31. sierpnia 1853, względem nadzoru frekwencji i pilności słuchaczy na uniwersytetach.

IV. Rozporządzenie ministeryalne z dnia 23. września, regulujące naukę języków w siedmiogrodzkiej gimnazjach prywatnych.

V. Rozporządzenie względem ustanowienia opiekunów kościelnych (Epitropów) dla utrzymania pierwotnego majątku grecko-nieunieckich bis-

kupstw w Węgrzech i dawniej przynależnych krajach.

Ustanowienie takich administratorów było potrzebne dla tego, ponieważ do pierwotnego majątku pomienionych biskupstw, który niemoże być alienowany, należą nietylko realności, ale i srebra, precjoza, sprzęty domowe i gospodarskie, książki i t. p. rzeczy, które łatwo mogą się zatracić. Szczególnie podczas choroby i na wypadek śmierci każdego tymczasowego posiadacza muszą wszystkie te rzeczy zostawać pod pewną kontrolą, ażeby następcy na biskupstwie nieponosili szkody.

Władze polityczne mają w ogóle obowiązek czuwać nad utrzymaniem majątków fundacyjnych; ponieważ jednak uwaga władz politycznych zwrócona jest na wielorakie strony, przeto potrzebnem było ustanowienie organów na miejscu, które się wyłącznie zajmować mają utrzymaniem majątków fundacyjnych.

VI. Nowy plan dla nauk farmaceutycznych i zaprowadzenie tych nauk (między innymi) we Lwowie.

Głównym celem nauk farmaceutycznych jest kształcenie aptekarzy. Częścią dla zmian, jakie zaprowadzono w innych gałęziach nauk publicznych, częścią dla postępu wiadomości wchodzących w zakres aptekarski, wydano nowy plan naukowy zastosowany do wymagań teraźniejszych. Zaprowadzeniem tych nauk we Lwowie zapobieżono potrzebie, która od dawna czuć się dawała, ponieważ aptekarze galicyjscy dawniej kształcić się musieli w Wiedniu.

Nowy plan naukowy wymaga, ażeby uczniowie chcący otrzymać stopień magistra farmaceutyki odbyli następujące nauki: niższe gymnazjum, praktykę w aptecce, dwa lata służby po skończonej nauce, dwuletnie nauki na uniwersytecie, nakoniec trzy rygoroza.

(Dokończenie nastąpi.)

Obrót handlu krajowego w maju 1855.

Podziałem według porządku nowej taryfy z 1. stycznia 1854.

(Obacz Nr. 1, 11, 14, 17, 21 i 28 Dodat. tygodniowego.)

Przywóz do kraju.

Wprowadzono	do Galicyi	w Kra-kowskie	na Buko-winę
Funtów			
Kakao w pestkach i w łup-kach	7,66.64	1,60.00	13.58
" tarte	1,68.40	—	—
Kawa surowa i surogaty	620,88.98	390,04.61	69,38.33
Korzenie pospolite	69,64.24	30,19.04	12,57.60
" przednie	15,51.96	5,42.02	1,45.64
" najprzedniejsze	2,24.90	6.50	7.00
Owoce południowe przednie	172,29.54	55,34.63	19,93.87
" " średnie	348,14.20	150,89.07	20,52.20
" " pospolite	26,89.40	59,53.56	5,93.20
Herbata	378,59.84	15,76.03	9.37
Cukier rafinowany	111,87.72	14,72.10	26.72
Tytoń i tabaka dla prywa-tnych	39.29	33.71	1,56.12
Zboże, pszenica, orkisz	52,35.10	138,15.00	5773,95.00
" ze związku celnego	—	5297,20.00	—
" żyto, kukurudza, hreczka	75,99.80	943,43.70	50812,55.00
" ze związku celnego	—	3092,98.60	—
" jęczmień, słód, owies	58,10.00	157,85.00	3252,23.00
" " " ze zwią-zku celnego	—	1920,83.00	—
Ryż czyszczony	86,00.11	696,09.00	—
Mąka i mielno	7,62.33	39,14.80	815,18.40
" z związku celnego	—	4774,00.00	—
Rośliny i nasiona olejne	46,27.00	5,18.00	—
" bliżej nieoznaczone	24,74.30	—	89.00
Ryby, śledzie, sztokfisz	6,03.00	39,47.00	1,68.00
Bydło rzeźne, woły, byki . sztuk	7	—	688
" krowy i cielęta	16	—	101
Owce	2	54	15288
Nierogaczna	70	10	1360
Konie i zrebęta	317	—	439
Skóry surowe funtów	85,00.20	66,75.27	15,27.88
Futra	54,38.75	52,08.29	5,11.00
Tłuszcz i łoje	1975,55.00	—	367,50.00
Oliwa	137,39.96	37,75.27	13,18.09
Trunki gorące, wódka, rum, arak	147,74.58	85,87.35	16,90.45
Napoje słodzone	6,39.68	99.88	—
Wino butelkowane	73,92.59	41,71.76	9,32.08
" w beczkach	30,51.29	1.50	—
" moldawskie	—	—	1878,70.54
stóp kubicznych			
Drzewo na opał	1116	—	1008
" transportem lądowym	3204	4648	—
" fabryczne	1700	—	3272
" transportem lądowym	1147	2023	1902
Materye farbiarskie: kosznia-la, indygo	6,11.27	4.50	94.00
Żelazo surowe	19,51.00	—	—
Stal	20.80	—	—
Blacha żelazna bielona	22,91.10	—	—
" ze związku celnego	17,01.00	2.50	—
Żelazo w sztabach	—	64.00	7,99.64
" " ze związku celnego	—	7,07.75	—
Przędza bawełniana wata	—	—	5,22.52
Przędza bielona	27,30.30	9,53.93	74.40
" farbowana	10,82.80	84.00	—
" ze związku celnego	—	17.33	—

Wprowadzono	do Galicyi	w Kra-kowskie	na Buko-winę
Funtów			
Przędza lniana ze związku celnego	—	6.95	—
" " bielona	—	30.87	—
" " w niciach	1,80.80	—	—
Wyroby bawełniane pospo-lite	5.00	—	2.03
" " średnie	14,66.50	2,40.00	48,52
" " ze związku celnego	1,46.23	1,23.34	—
" " przednie	13,62.11	3,87.90	7,66.50
" " ze związku celnego	—	35.40	2.85
" " najprzedniej-sze	75.67	—	1.15
" " ze związku celnego	—	14.10	—
Wyroby lniane pospolite	3.00	20.60	1.12
" " średnie	31.00	36.00	—
" " ze związku celnego	0.40	72.00	1.90
" " przednie	83.40	11.20	2.72
" " ze związku celnego	8.85	21.10	3.00
Wyroby wełniane najpo-spolitsze	1,66.12	—	—
" " pospolite	4,70.50	4,40.00	—
" " średnie	24,04.10	3,91.12	25.70
" " ze związku celnego	32.48	5,53.79	3,90.72
" " przednie	1,68.65	54.50	1.00
" " ze związku celnego	13.52	1,09.75	35.60
" " najprzedniej-sze	34.80	15.16	26.32
" " ze związku celnego	2.72	2.00	—
Wyroby jedwabne przednie	1,88.79	64.71	43.95
" " ze zwią-zku celnego	1,07.78	45.31	15.20
" " pospolite	89.77	14.70	1,36.13
" " ze zwią-zku celnego	6.93	49.20	1,26.10
" " rozmaite	4.30	10.17	—
Snknie i stroje pospolite	69.72	39.33	13.53
" " przednie	17.95	19.31	2.30
" " najprzed-niejsze	1,15.26	16.71	1.12
Papier posledni	—	—	1,85.00
" przedni	2.40	6.40	—
" ze związku celnego	19,89.60	3,10.94	—
" najprzedniejszy	8.00	—	—
" ze związku celnego	0.80	1,22.20	—
Wyroby z papieru	30.12	45.75	1,22.22
" ze związku celnego	1,92.02	3,63.53	2.20
Wyroby kuśnierskie surowe	1,14.25	—	16.42
" ze związku celnego	3,92.50	1,69.97	29.50
Skóry proste	86,39.08	—	4,29.00
" ze związku celnego	2,26.80	205,58.71	—
" przednie	4.00	1.00	—
" ze związku celnego	3,26.80	36,30.82	—
Wyroby skórzane i z kau-czuku pospolite	7.50	42.05	2.20

Wprowadzone	do Galicyi	w Kra- kowskie	na Buko- winę	Wprowadzone	do Galicyi	w Kra- kowskie	na Buko- winę
Funtów				Funtów			
Wyroby skórzane ze zwią- ku celnego	1.50	1,09.66	—	Wyroby żelazne najpospó- litsze	35,49.40	—	—
„ „ przednie	10.40	53.38	—	„ „ ze związku celnego	—	23,75.05	6,20.46
Portfeuille i paski ze zwią- ku celnego	1.46	2,86.10	0.70	„ „ posiednie	13,03.00	22.60	2.26
„ „ w połączeniu z innymi wy- robami	10.75	47.12	3.40	„ „ ze związku celnego	43,99.60	8,46.65	—
Wyroby kościane	—	5.40	—	„ „ przednie	32,03.03	85.50	7.36
„ „ ze związku celnego	90.00	3.80	—	„ „ ze związku celnego	11,84.80	19,58.63	8.15
Wyroby drewniane najpo- spolitsze	19,67.44	3,98.00	11,10.96	Wyroby kruscowe	7,16.16	4,37.40	1,86.50
„ „ przednie	1.20	20.00	—	„ „ ze związku celnego	1,68.45	3,41.42	—
Meble i wyroby stolarskie ze związku celnego	61.00	3.00	—	Maszyny żelazne	328,92.36	2.50	—
„ najprzedniejsze	4.00	5.45	—	„ bliżej nie oznaczone	4,72.00	—	—
„ ze związku celnego	—	14,18.68	—	Drobny towar najprzedniej- szy	51.47	1,55.76	2.44
Wyroby gliniane najpospó- litsze	14,41.00	—	—	„ „ przedni	16.95	85.20	—
„ „ pospolite	—	—	2,25.54	„ „ ze związku celnego	—	38.95	7.00
„ „ średnie ze związku celnego	9,98.00	8.45	—	„ „ pospolite	9,69.21	67.29	16.61
„ „ przednie	—	7.00	—	„ „ ze związku celnego	—	1,01.27	4.30
Porcelana ze związku cel- nego	—	1,49.20	—	Wyroby chemiczne	43.58	8.90	—
„ najprzedniejsza	56.44	2.46	—	Ołówki i rubryka z zwią- ku celnego	—	18.00	—
„ ze związku cel- nego	—	67.46	—	Preparata chemiczne	8,18.40	63.45	—
„ w połączeniu z in- nymi wyrobami	—	73.90	—	Mydło proste	2,00.00	49.06	50.89
				„ pachniące	3,47.00	0.90	3.04
				Książki, mapy, muzykalia	9,14.55	5,94.33	1.47
				Obrazki i litografie	1.00	20.75	—

Wywóz za granicę.

Wywieziono	z Galicyi	z Kra- kowskiego	z Buko- winy	Wywieziono	z Galicyi	z Kra- kowskiego	z Buko- winy
Funtów				Funtów			
Skóry i skórki surowe	—	192,72.00	—	Żyto, kukurudza, hreczka	1847,00.00	420,72.00	—
Gałki z dębiny (Knoppern)	—	99,92.00	—	Jęczmień, sód, owies	832,51.00	—	—
Siarka	—	1,79.00	—	Mąka i mieliwo	3583,09.00	28,75.00	—
Potaż	—	59,49.00	33.00	Galgany	—	6,82.00	—
Kobalt i kruszce inne	—	843,26.00	—	Kości	—	2263,54.20	—
Pszelica, orkisz	480,00.00	—	—				

Gwoździec. R. 1679 i 1680.

Król Jan Sobieski daje Janowi Kamińskiemu zezwolenie na ustąpienie ćwierci wójtostwa Aleksandrowi Łopuszańskiemu.

Jan Trzeci z Bożej łaski Król Polski Wielki (Xia)że Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Zmudzkie, Inflantskie, Smolenskie, Podolskie, Podlaskie, Wołyńskie, Kitowskie, Siewierskie y Czerniechowskie. | Oznajmujemy niniejszym listem Naszym wszem w obec y kazdemu z osobna, komu o tym wiedziec należy. I zesmy pozwolili, y niniejszym listem Naszym pozwalamy Vrodzonemu Janowi Kamińskiemu słudze Naszemu, aby mógł z prawa swego dożywotnego, na pewny grunt, cwierec wójtostwa nadspustoszonego we wsi **Gwoźcu**¹⁾ w Oekonomey Samborskiej leżący, sobie służącego wstąpić, y na osobe Vrodzonemu Alexandrowi de Komarniki²⁾ Łopuszańskiemu wlać, które to wstąpienie y prawny wlewek, gdy przed ktoremikolwiek actami publicznymi | koronnymi uczyniony y zeznany będzie, My ważny y przyiemny mieć będziemy. Mocą którego wstąpienia y niniejszego dozwolenia Naszego pomieniony Vrodzony Łopuszański dożywotnia swego zwyszmianowany grunt albo cwierec wójtostwa nadspustoszonego, | ze wszystkimi do niego przyległosciami y przynależycosciami, rolami, polami, ogrodami, łakami, pastwiskami, obszarami, łazami Dymitrywskie nazwanymi Huzielowa grzebla od granice Strzelceczkiej³⁾ lasami, budynkami, karczmą, młynem, kolendami | łokami od gromady y innymi pożytkami, dochodami, z wolnym rąbieniem drzewa na opał y potrzebe domową takze y na wystawę | y poprawę budynków, tudzież z wolnym gorzałki y piwa rąbieniem na domowe potrzebe, y inszemi wszelakimi wolnosciami trzymać, | zazywać y w swojej possessy mieć będzie aż do ostatniego zycia swego kresu. Obiecuemy przytym Naszym y Naiasniejszych Successorow Naszych imieniem, iż przerzeczonego Vrodzonego Łopuszańskiego nieoddalimy od spokojnego wzywania tej cwiercy wójtostwa nieoddalimy, ani oddalic nikomu niepozwo-

lemi, owszem prawa dożywotnego w cale y nienaruszenie pokazyć będzie | dotrzymamy. Co y Naiasniejsi Successorowie Nasi uczynią. A ze spustoszały grunt zostaje y na budynki Koszt nie mały łozyc | potrzeba, tedy wspomnionego Vrodzonego Łopuszańskiego wwalniamy od wszelakich powinności tego gruntu do zamku Naszego Samborskiego na lat osm wwalniamy, a po zscieci tych lat, wszystkie będzie powinności, które zdawna szły, do zamku odbywać, do inszych | iednak niezwyuczaynych contribucy, skladek, robocizn iako osoba szlachecka nalezec niema, po smierci iednak tegoss Vrodzonego Łopuszańskiego | nie wprzod dobra mianowane do disposityey Naszey powroca, aż summa i koszty na budynki lozona wedle taxi Commissarzow successorom | iego oddana będzie. Prawa krolewskie, Rz(eczy)poli)tey y Kosciola catholickiego wcale zachowuwać. Na co się dla większej wagi ręką Naszą podpisawszy, | pieczęć koronna przycisnąć rozkazalismy. Dan w Jaworowie dnia XXVII. miesiaca Wrzesnia roku Panskiego MDCLXXVIII | panowania Naszego piątego. |

Przypisek po prawej stronie

Consen(su)s ad ceden(dum) na grunt pusty we wsi **Gwoźdu** Oekonomii Samborskiej V(rodzone)mu Kamińskiemu | in person(am) Vrodzonemu Alexandrowi de Komarniki Łopuszańskiemu wstempnie prawa swego dożywo)tnego y wlewa V(rodzony) Kamiński. |

Podpis po lewej stronie

Jan Krol.

Podpis pod przypiskiem

Franciszek Kamicki.

Sekretarz J(ego) k(rolewskiej) M(oś)ci.

Pośrodku pieczęć kancelaryi mniejszej wyciśnięta na papierze w rozpostartym pod spodem wosku.

W poniedziałek zajutrzny po uroczystości świętego Michała Archanioła, roku Panskiego 1680, na niższym zamku lwowskim przez Rodowitego Kamińskiego złano, ustąpiono i wciągnięto.

Według oryginału Redakcyi udzielonego.

We Lwowie 15go lipa 1855.

Wolański

Przypisek. 1) Gwoździec, wieś w górach w Samborskiem, między Staremiastem i Turką, na postoczku górnego Dniestru. 2) Osada góraska w Samborskiem na południe Turki, nad Stryjem. 3) Strzylki wieś granicząca z Gwoźdzcem nad Dniestrem.